

BIBLIOTEKA
INFORLEX

MARIA MINICH-BARANOWSKA

Komentarz do ustawy o pomocy społecznej

Spis treści

Komentarz do ustawy o pomocy społecznej

1. Pomoc społeczna	5
1.1. Pojęcie pomocy społecznej	5
1.2. Zasady systemu pomocy społecznej	6
1.2.1. Zasada indywidualizacji i zasada typizacji świadczeń	6
1.2.2. Zasada uznaniowości i zasada rozszczeniowości	7
1.2.3. Zasada ochrony dóbr osobistych	9
1.2.4. Zasada finansowania pomocy społecznej ze środków publicznych	10
1.2.5. Zasada odpłatności	10
1.2.6. Zasada zaspokajania potrzeb	10
1.3. Cele i zadania pomocy społecznej	12
1.4. Sposób i zakres przyznawania pomocy	15
2. Zakres stosowania ustawy o pomocy społecznej	17
2.1. Podmioty uprawnione do korzystania z pomocy społecznej	17
2.2. Przyczyny przyznawania pomocy społecznej	18
2.3. Ustalanie dochodu w ustawie o pomocy społecznej	18
2.3.1. Alimenty	20
2.3.2. Kredyty i pożyczki	21
2.3.3. Pomoc w naturze	21
2.4. Prowadzenie działalności gospodarczej	22
2.5. Ustalanie utraty dochodu	23
2.6. Dochód jednorazowy	24
2.7. Zmiana sytuacji majątkowej	25
2.8. Ograniczenie prawa do świadczeń	26
2.8.1. Brak współpracy klienta z pracownikiem pomocy społecznej	27
2.8.2. Dysproporcja między dochodem a sytuacją klienta	28
3. Świadczenia z pomocy społecznej	29
3.1. Rodzaje świadczeń z pomocy społecznej	29
3.2. Świadczenia pieniężne	31
3.2.1. Zasiłek stały	31
3.2.2. Zasiłek okresowy	34
3.2.3. Zasiłek celowy	38
3.2.4. Specjalny zasiłek celowy	40

3.2.5.	Zasiłek celowy z tytułu zdarzenia losowego oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej	42
3.2.6.	Zasiłek i pożyczka w celu ekonomicznego usamodzielnienia	44
3.2.7.	Wynagrodzenie za sprawowanie opieki	45
3.3.	Świadczenia niepieniężne	46
3.3.1.	Praca socjalna	46
3.3.2.	Poradnictwo specjalistyczne	49
3.3.3.	Sprawienie pogrzebu	50
3.3.4.	Udzielenie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania	50
3.3.5.	Program wychodzenia z bezdomności	51
3.3.6.	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	52
3.3.6.1.	Zakres świadczonych usług	52
3.3.6.2.	Tryb przyznawania usług	53
3.3.7.	Pobyt i usługi w DPS	55
3.3.7.1.	Decyzja o skierowaniu do DPS i decyzja ustalająca opłaty	57
3.3.7.2.	Opłaty za pobyt w DPS	58
3.3.7.3.	Wysokość odpłatności członka rodziny mieszkańca DPS	60
3.3.7.4.	Ubieganie się o pomoc przez mieszkańca DPS	63
3.4.	Zasady odpłatności za świadczenia z pomocy społecznej	64
3.4.1.	Obowiązek zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia	65
3.4.2.	Zwrot świadczenia nienależnie pobranego	66
4.	Postępowanie w sprawie świadczeń z pomocy społecznej	69
4.1.	Zasada ochrony interesu klienta	69
4.2.	Właściwość miejscowa gminy	71
4.3.	Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej	73
4.4.	Umowa o wysokości świadczonej pomocy na rzecz osoby ubiegającej się o świadczenie	77
4.5.	Zasady przyznawania i korygowania przyznanych świadczeń	77
4.6.	Zmiana lub uchylenie decyzji oraz odwołanie od decyzji	78
4.7.	Wywiad środowiskowy jako szczególna forma postępowania dowodowego	79
4.8.	Egzekucja należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej	81
4.9.	Egzekucja ze świadczeń z pomocy społecznej	82
5.	Organizacja pomocy społecznej	82
5.1.	Rola OPS	83
5.2.	Pracownicy socjalni	86
5.2.1.	Istota zawodu pracownika socjalnego	86
5.2.2.	Status pracownika socjalnego	87
5.2.3.	Ochrona prawna pracowników socjalnych jako pracowników samorządowych	91

Komentarz do ustawy o pomocy społecznej

Wstęp

Opracowanie przeznaczone jest dla pracowników instytucji pomocy społecznej. Ma ułatwić prowadzenie postępowania w sprawach pomocy społecznej. Opracowanie to ma być podpowiedzią w przypadku wątpliwości w stosowaniu przepisów ustawy o pomocy społecznej. Zastosowanie w praktyce pozornie oczywistych przepisów stwarza problemy, ponieważ pewne sytuacje życiowe nie zawsze dają się zamknąć w sztywnych przepisach prawa, a znalezienie właściwego rozwiązania w postaci decyzji administracyjnej nie jest łatwe.

Z uwagi na ograniczoną objętość opracowania **wybrano najważniejsze przepisy stwarzające z reguły największe problemy w stosowaniu prawa w praktyce jednostek pomocy społecznej.**

W opracowaniu pominięto jednak zagadnienia dotyczące rodzin zastępczych, domów dziecka, usamodzielniania pełnoletnich wychowanków itp. zagadnienia. Wchodząca w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nowelizuje m.in. ustawę o pomocy społecznej we wskazanej tematyce i wprowadza tak dalekie, nowatorskie rozwiązania i zmiany, że należałoby im poświęcić odrębne opracowanie.

W tym opracowaniu uwzględniono natomiast kwestie:

- przyznawania zasiłków,
- kierowania do domu pomocy społecznej,
- organizacji działania ośrodków pomocy społecznej,
- wykonywania zadań przez pracowników socjalnych,
- postępowania administracyjnego w pomocy społecznej.

Przepisy ustawy o pomocy społecznej **nie są podane w kolejności wynikającej z ustawy, ale z praktycznego ujęcia tematyki dotyczącej pomocy społecznej.** Opracowanie w szczególności **uwzględnia zmiany wynika-**

jące z nowelizacji ustawy o pomocy społecznej z 18 marca 2011 r., które w większości weszły w życie 3 maja 2011 r.

Komentarz do ustawy o pomocy społecznej jest efektem doświadczeń Autorki w przygotowywaniu decyzji z pomocy społecznej oraz pytań i wątpliwości przedstawianych przez różnych pracowników socjalnych w trakcie prowadzonych szkoleń z zagadnień dotyczących ustawy o pomocy społecznej.

Opracowanie wskazuje też pewne nieprawidłowości występujące w jednostkach, a także **pokazuje pozytywne strony innych niż zazwyczaj stosowanych rozwiązań**. Przede wszystkim mamy nadzieję, że wskazówki i zaprezentowane opinie przydadzą się innym pracownikom pomocy społecznej i pozwolą rozwiązać najczęstsze wątpliwości występujące w praktyce.